

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 45219-01-23 טאניס ואח' נ' רשות מקרקעי ישראל ואח'

תיק חיצוני:

לפני כבוד השופט עירית הוד

העותרים

1. יוסף יצחק טאניס ת"ז XXXXXXXXX
 2. לאה טאניס ת"ז XXXXXXXXX
 ע"י ב"כ עו"ד גיא ירום ועו"ד לידור איזון

נגד

המשיבים

1. ועדת ההשגות על פי פקודת האגודות השיתופיות
 ע"י ב"כ בר פלטקביץ שמיר, פרקליטות מחוז צפון - אזרחי
 2. מועצה אזורית גליל תחתון
 ע"י ב"כ עו"ד יוסי כהן
 3. ועד מקומי מסד
 ע"י ב"כ עו"ד מנחם גדרון, עו"ד שלמה גולן וע"ד נעמה דהאן

חקיקה שאוזכרה:

פקודת האגודות השיתופיות: סע' 6ג, 6א(א), 6א(4), 6א(5), 6א(6), 6ג(ג)

מיני-רציו:

* נדחתה עתירה מנהלית העוסקת באי קבלת העותרים לישוב מסד בו התגוררו בשכירות. מעבר לכך שמדובר בעתירה אקדמית-תיאורטית, דחיית בקשת העותרים לא הייתה מחמת אפליה דתית אלא משנמצא כי הם אינם מתאימים למרקם החברתי-תרבותי של היישוב ויש יסוד להניח כי יהיה בכך כדי לפגוע במרקם זה והם אינם מתאימים לחיי חברה בקהילה.

* אגודות שיתופיות – חברות – החלטה על קבלת חברים או אי קבלתם

עתירה מנהלית כנגד החלטת וועדת ההשגות שהותירה על כנה את החלטת וועדת הקבלה במועצה האזורית גליל תחתון, לפיה הוחלט לדחות את קבלת העותרים לישוב מסד בו התגוררו בשכירות במשך חמש שנים.

בית המשפט לעניינים מנהליים דחה את העתירה ופסק:

עסקינן בעתירה אקדמית-תיאורטית. העותרים כבר אינם מתגוררים ביישוב וההסכם לרכישת הקרקע, בעקבותיו פנו כדי להתקבל ליישוב אינו על הפרק וכיום אין ביישוב קרקע.

המחוקק הכיר בזכותם של היישובים עליהם חל תיקון מס' 8 לפקודת האגודות השיתופיות, לבחון את בקשותיהם של המבקשים להצטרף ליישוב ולבחון את התאמתם על רקע אופי היישוב ולדחות בקשות כאמור מהטעמים המפורטים בפקודה ככל שיימצא, כי קבלת המועמד עלולה להוביל לפגיעה במרקם החברתי תרבותי באותו יישוב. במקרה זה דחיית בקשת העותרים להצטרף ליישוב לא הייתה מחמת אפליה דתית אלא משנמצא כי הם אינם מתאימים למרקם החברתי-תרבותי של היישוב ויש יסוד להניח, כי יהיה בכך כדי לפגוע במרקם זה והם אינם מתאימים לחיי חברה בקהילה. במהלך השנים בהן התגוררו העותרים ביישוב הצטברו שלל מקרים הקשורים בעותרים אשר גרמו למתיחות, חוסר נוחות, תסיסה ופילוג ביישוב.

פסק דין

רקע

1. העותרים, בני זוג, הגישו עתירה מנהלית כנגד החלטת וועדת ההשגות שהותירה על כנה את החלטת וועדת הקבלה במועצה האזורית גליל תחתון, לפיה הוחלט לדחות את קבלת העותרים ליישוב מסד בו התגוררו בשכירות למשך תקופה של חמש שנים. העתירה הוגשה נגד וועדת ההשגות, המועצה האזורית גליל תחתון וועד הנהלת היישוב מסד.

טענות העותרים בתמצית

2. לאחר 5 שנים בהן התגוררו העותרים ביישוב הם ביקשו, ביום 10.1.22, לרכוש בו מגרש. הסכם המכר עליו חתמו היה מותנה, לאור הצורך בהסכמת וועדת הקבלה. בהמשך נודע להם, כי מספר גורמים מתנגדים לקבלתם ליישוב. משיחה שנערכה בינם לבין יו"ר היישוב עולה, כי החשש נובע מזהותם האמונית של העותרים וחשש, כי יקימו בית חב"ד ביישוב.

3. מדובר באפליה מטעמי דת ופגיעה בזכות העותרים לשוויון, כבוד, קניין וחירות. נעשה שימוש לרעה בסעיפים [בפקודת האגודות השיתופיות](#) (להלן: "הפקודה") המתירים דחיית בקשה להקצאת קרקע ושימוש במונחים אמורפיים המשמשים כסות לשיקולים פסולים בדבר אפליה פסולה, ובענייננו אפליה פסולה מטעמי דת. העותרים שייכים לזרם חסידות חב"ד וזו הסיבה היחידה בגינה נדחתה בקשתם להקצאת קרקע. וועדת הקבלה, בהמלצת וועדת הקליטה, נתלתה בסעיפי הפקודה בנוגע להתאמה לקהילה כאמתלה לסיבה האמתית בגינה סירבה לבקשת העותרים להקצאת קרקע. לאחר שנשלח מכתב התראה מטעם העותרים נימקה הוועדה את החלטתה ואף שינתה את הסעיפים עליהם הסתמכה, בטענה, כי נפלה טעות סופר.

4. האירועים המתוארים בהחלטה, לצורך תמיכה בטענה בדבר העדר התאמה, אינם נכונים עובדתית ומטרתם היא הכפשת העותרים. הדוגמאות לא מוקמו על ציר זמן ולא ניתן ללמוד מהחלטה מתי אירעו וכמה זמן נמשכו. אין לקבל טענת חוסר התאמה על סמך

ארבעה אירועים נקודתיים שהתרחשו על פני 5 שנים בהן התגוררו העותרים ביישוב בשכירות. העובדות שנקבעו על ידי ועדת ההשגות לא נכונות והיא לא ערכה בירור מעמיק של האירועים.

5. הסיבה הראשונה והבלעדית בגינה החליטה ועדת הקליטה להמליץ על דחיית בקשת העותרים היא היותם דתיים. עולה השאלה, האם הגדרת יישוב כיישוב חילוני יכולה להיחשב כמרקם חיים תרבותי-חברתי ייחודי המהווה קריטריון לבחינת התאמת המבקשים להתקבל ליישוב. מתן תשובה חיובית לשאלה זו משמעו, כי קריטריון הקבלה ליישוב סותר את איסור האפליה מטעמים דתיים המנוי בפקודה.

6. ועדת הקליטה מנתה 9 חברים, כאשר שניים מהם הצטרפו ברגע האחרון והתפטרו לאחר ועדת הקליטה של העותרים. הצטרפותם הייתה לצורך השגת רוב לדחיית בקשת העותרים. ועדת ההשגות לא התייחסה לעניין זה.

7. העותרים עברו הערכה לשם קליטה ליישוב על ידי מכון "אדם מילא" ונקבע, כי התאמתם ליישוב בינונית. די בכך כדי לדחות את הטענה לפיה התקיימה העילה של אי התאמה לחיי חברה בקהילה. בדו"ח המקצועי שעל בסיסו בלבד יש לקבל החלטה בקשר לעילה זו לא צוין, כי העותרים לא מתאימים לחיי חברה בקהילה באופן כללי ואף צוין, כי הם מוכנים לקבל תכתיבים חברתיים. ועדת הקבלה אימצה את החלטת ועדת הקליטה, ודחתה את המלצת מכון האבחון. ועדת הקבלה הייתה חותמת גומי לוועדת הקליטה.

8. על החלטת ועדת הקבלה חלה חובת ההנמקה. העובדה שההנמקה נולדה רק לאחר דרישת העותרים מלמדת, כי מדובר בהחלטה שרירותית שבבסיסה שיקולים מפלים. אין בנימוקי ועדת הקבלה אמירה המבהירה מהו מרקם החיים החברתי-תרבותי ייחודי של היישוב מסד ומדוע שאיפת העותרים, המוכחשת, להקנות יהדות לתושבי היישוב עולה לכדי אי התאמה. חילוניות בלבד לא יכולה להוות קריטריון לקבלה או דחייה. מדובר בקריטריון מפלה על בסיס דת.

9. ועדת ההשגות חרגה מסמכותה וניהלה הליך פסול המעלה ניחוח חריף של דעה קדומה. ועדת ההשגות התעלמה מנטל ההוכחה המוטל על ועדת הקבלה וחזקת האפליה שנוצרה בנסיבות העניין. ועדת ההשגות לא פעלה בהתאם להלכה הפסוקה, לפיה בנסיבות בהן מסורבת קליטת מי שנמנה על הקבוצות שהפלייתן נאסרה במפורש בדין הנטל להוכיח ששיקולי ועדת הקבלה לא נוגעים באפליה פסולה מונח על כתפיה. ועדת ההשגות לא העבירה את נטל ההוכחה אל כתפי ועדת הקבלה והיא אף הקלה משמעותית בנטלי ההוכחה המוטלים עליה, טפלה בעותרים האשמות קשות ויצרה יש מאין טענות חדשות שלא הועלו קודם לכן על ידי ועדת הקבלה. ועדת הקבלה מעולם לא העלתה טענה לפיה ההתנגדות נבעה מחשש שהעותרים לא מתנהלים מולם בשקיפות, כפי שצוין בהחלטת ועדת ההשגות. כמו כן מדובר בשיקול שלא ניתן לשקול בהתאם לרשימה הסגורה המופיעה בפקודה.

10. וועדת ההשגות נתנה תוקף לאפליה בלתי חוקית נגד העותרים בשל אורח חייהם החרדי. וועדת ההשגות התעלמה מהדוגמאות והראיות שהונחו לפנייה והסתפקה בקביעה כללית בדבר החשש מחוסר שקיפות. וועדת ההשגות שגתה ביישום העילה הקבועה בפקודה בדבר מרקם חברתי-תרבותי. [סעיף 6א\(א\)](#) לפקודה קובע עילות ספציפיות שרק על בסיסן ניתן לדחות בקשתו של מועמד לרכוש קרקע ביישוב. הסעיף שמתייחס למרקם חברתי תרבותי לא יכול להפוך כסות לשיקולים מפלים, כפי שקרה במקרה זה. לא נטען ולא הוכח, כי יש אזכור בתקנון האגודה לקיומו של מרקם חברתי-תרבותי כלשהו. ככל שוועדת ההשגות סברה, כי אופיו החילוני של מסד הוא הבסיס למרקם החיים הייחודי ביישוב, הרי שמדובר בקריטריון מפלה בהגדרה. ביישוב היו בית כנסת, מקווה ותושבים מסורתיים טרם הגעת העותרים למקום. יש לפרש פרשנות מצמצמת לסעיפי סל רחבים שיש בהם לפגוע בזכויות יסוד של מיעוט.

טענות וועדת ההשגות בתמצית

11. החלטת וועדת ההשגות מפורטת ומנומקת. וועדת ההשגות פעלה בהתאם לסמכות המוקנית לה מכוח הפקודה והפעילה סמכותה באופן ראוי ולא שקלה שיקולים זרים. וועדת ההשגות בחנה את מכלול הנסיבות, קראה בעיון את החומר שהגישו הצדדים והתרשמה מהעותרים באופן בלתי אמצעי. וועדת ההשגות נצמדה בצורה קפדנית להוראות המחוקק והתייחסה בצורה מעמיקה ועניינית לכל אחת מהטענות הרלוונטיות. וועדת ההשגות בחנה את התמונה הכוללת שעמדה לפנייה וביססה החלטתה בהתאם. בין היתר, היא התייחסה לתצהירים שצירפו העותרים. וועדת ההשגות הסבירה, כי אין מדובר במספר התומכים בקבלת העותרים אל מול מספר המתנגדים אלא בעובדה שמדובר ביישוב שלו מוסדות מאורגנים שנבחרו בצורה דמוקרטית ומבטאים את עמדת היישוב.

12. בית משפט מנהלי לא יושב כערכאת ערעור על החלטת הוועדה. בית המשפט בודק האם ההחלטה מצויה במתחם הסבירות המנהלי והאם נפל בה פגם. נקודת המוצא היא חזקת תקינות המעשה המנהלי. אין הצדקה להתערבות בהחלטה.

13. הכלל הוא קבלת מועמדים והחריג הוא דחייתם, וזאת על פי שיקולים שנקבעו ב**פקודת האגודות השיתופיות**. מי שאינו מתאים למרקם החברתי תרבותי של הישוב ואשר יש באי התאמתו כדי לפגוע במרקם זה בשל התנהלותו יכול להידחות על ידי וועדת הקבלה. ההוראות בפקודה מבקשות להבטיח, כי מקום בו מועמד אינו שייך לקהילה העיקרית ביישוב לא יהיה בנתון האמור כדי להביא לדחיית המועמדות אלא רק אם קבלתו תביא לפגיעה במרקם החיים ביישוב.

14. וועדת הקבלה דחתה את בקשת העותרים להתקבל ליישוב על יסוד [סעיפים 6ג\(א\)\(4\)](#) ו- [6ג\(א\)\(5\) לפקודת האגודות השיתופיות](#). וועדת ההשגות החליטה להותיר את החלטת וועדת הקבלה על כנה זאת, לאחר שהגיעה למסקנה, כי החשש של היישוב מאי ההתאמה של העותרים לא נבע מעצם השונות בינם לבין שאר תושבי היישוב אלא מחוסר הפנמתם של העותרים, כי אל מול הזכות הבסיסית שלהם להתגורר במקום בו יחפצו לקיים בו את אורח חייהם עומדת זכותם של תושבי מסד להמשיך ולקיים את אורח חייהם. מעשייהם והתנהלותם של העותרים מקימים את העילות בגינן ניתן לסרב לקבל מועמד ליישוב.

15. קיומם של בית כנסת, מקווה ותושבים מסורתיים ביישוב אין בהם כדי ללמד, כי לא קיים ביישוב מרקם חברתי-תרבותי הראוי להגנה. וועדת ההשגות התרשמה, כי קיים מרקם כאמור. העובדה שמדובר ביישוב קטן יחסית בצירוף הקשיים העולים מהתנהלות העותרים מחזקים את העמדה, כי בקליטת העותרים יהיה כדי לפגוע במרקם החברתי-תרבותי ביישוב.

16. החלטת וועדת ההשגות נסמכת על בחינת התנהלות העותרים לאור המציאות הקיימת ביישוב, ואין מדובר בכסות לשיקול מפלה להיות העותרים דתיים. כפי שעולה מהחלטה אורח החיים הדתי של העותרים כשלעצמו לא היה שיקול בהחלטת וועדת ההשגות. אין ממש בטענה לפיה החלטת וועדת ההשגות מנוגדת להוראות הפקודה בדבר איסור אפליה.

17. [סעיף 6ג\(א\)\(5\) לפקודת האגודות השיתופיות](#) לא מציב דרישה לעיגון מרקם חברתי-תרבותי של היישוב בתקנון כלשהו. גם הדרישה לגבי המלצתו של מכון אבחון לא רלוונטית לסעיף האמור, עליו התבססה החלטת וועדת ההשגות. וועדת ההשגות התייחסה לדו"ח האבחון.

18. בהחלטת וועדת הקבלה לא מופיע המונח שקיפות, אולם הוא משתמע מפרוטוקול הוועדה ומהחלטתה.

19. לוועדת הקליטה אין מעמד רשמי בדין. טענות העותרים בדבר פרוצדורה והצטרפות חברים לוועדת הקליטה והעצומה שנחתמה לא רלוונטיות להחלטת וועדת ההשגות.

טענות וועדת הקבלה האזורית בתמצית

20. מדובר ביישוב קטן המונה 112 בתי אב בלבד. עקב מעשייהם החוזרים ונשנים של העותרים התגלעו ביישוב מתיחויות, תסיסה ומחלוקות עוכרות שלווה שהעיבו על חיי הקהילה הקטנה. הנושא הדתי, בו נאחזים העותרים, לא היה העניין. יש ביישוב תושבים מסורתיים והיו בית כנסת ומקווה טרם הגעת העותרים ליישוב. אין בסיס לטענה בדבר אפליה מטעמי דת. שנות מגורי העותרים ביישוב והתקריות שאירעו מלמדות, כי הם לא מתאימים למרקם החברתי-תרבותי במסד. העותרים לא ניסו להתערות ביישוב ותחת

זאת פעלו בצורה נחושה ואקטיבית כדי לשנות את היישוב ולהתאימו להשקפת עולמם וצרכיהם. היה לאנשי הישוב די זמן לתהות על קנקנם של העותרים ולהגיע למסקנה, כי יש לדחות את קבלתם ליישוב. המשיבה מס' 2 התייחסה לאירועים שונים שהתרחשו, לטענתה, במהלך השנים בהן התגוררו העותרים ביישוב.

21. העותרים לא הגיעו ליישוב במקרה. כפי שציין העותר בראיון לעיתון הם שלוחים שנשלחו למקום במצוות הרב רוזנבלט כדי לבצע משימה. העותרים לא התעניינו ברצון או העדר רצון של תושבי מסד לקבל מהם את ה"שירות" ומיהרו להעניקו גם למי שלא רצה. מהכתבה עולה, כי התנגדות התושבים לא עניינה אותם.

22. בהחלטת וועדת הקבלה האזורית ובהחלטת וועדת ההשגות לא נפל כל פגם. סמכותו של בית המשפט היא לדון בעתירה נגד החלטת וועדת ההשגות בלבד. בית המשפט לא מחליף את שיקול דעתה של וועדת ההשגות בשיקול דעתו. תחת זאת, הוא בודק את חוקיות וסבירות ההחלטה. הביקורת השיפוטית על החלטות בדבר קבלה או אי קבלת חברים ליישוב היא מצומצמת. בענייננו, ההחלטה התקבלה בהתאם לפקודה. אי קבלת העותרים לא הייתה בשל אפליה על רקע דתי אלא בשל חוסר התאמה למרקם החברתי-תרבותי. וועדת ההשגות סקרה בהרחבה את טענות הצדדים והמסמכים שצורפו ומצאה לדחות את טענת האפליה על רקע דתי.

23. טענת העותרים, לפיה יש להפוך את נטל ההוכחה עקב חזקת אפליה פסולה היא ניסיון להפוך את היוצרות. טענת העותרים, כי הופלו מטעמי דת לא הוכחה ובוודאי שאינה בגדר חזקה. העותרים ביקשו לשנות החלטה שניתנה בעניינם ומשכך מעמדם כמעמד מערער. העובדה שטענו לאפליה, טענה שנדחתה על ידי וועדת ההשגות, אין בה כדי להקנות להם יתרון דיוני בדמות היפוך נטל ההוכחה.

24. לגבי הדברים שאמר יו"ר היישוב, הרי שהוא אינו חבר בוועדת הקליטה היישובית או בוועדת הקבלה האזורית והוא אמר את הדברים כתושב במקום. דבריו מלמדים, כי הדחייה לא הייתה בשל אפליה מטעמי דת אלא בשל אי התאמה למרקם החברתי-תרבותי של היישוב.

25. וועדת ההשגות פירשה את המתח בין הצדדים כנובע מחוסר שקיפות. ניסיון העותרים להיתלות במונח חוסר שקיפות בו השתמשה וועדת ההשגות כאילו שקלה שיקול חיזוני שאסור לה לשקול הוא ניסיון מופרך.

26. אין ממש בטענה לפיה המרקם החברתי-תרבותי צריך לקבל ביטוי בתקנון האגודה כתנאי להחלת [סעיף 6ג\(א\)\(5\)](#). בנוסף על כך, בתקנון מסד צוין בפרק המטרות "להבטיח בכל דרך יעילה את השמירה על אופי הישוב ואורח החיים הכפרי קהילתי". בהתאם לתקנון, התנהגות כשל העותרים ובין היתר אי קבלת החלטת רשויות האגודה ופגיעה בענייני האגודה או בענייני חבריה או באורח החיים הסביר והמקובל של האגודה וחבריה הן

עילות להוצאת חבר מהאגודה. המשיבה מס' 2 הפנתה לאמור בהחלטת ועדת ההשגות לעניין קיומו של מרקם חברתי-תרבותי ביישוב.

27. העותרים לא העלו טענה כלשהי לגבי תקינות הליך קבלת ההחלטה בוועדת ההשגות. החלטת ועדת ההשגות סבירה ולא נטען, כי התקבלה בחוסר תום לב או שהיא נוגדת תקנת ציבור. הטיעון בדבר משוא פנים נטען מהשפה ולחוץ. בוועדת ההשגות יושבים אנשים אובייקטיביים, מנוסים וחסרי נגיעה אישית לעניין הנדון. העותרים התייחסו לוועדת הקליטה שאינה גוף סטטוטורי.

טענות מסד - האגודה השיתופית בתמצית

28. החלטת ועדת ההשגות ניתנה כדין תוך ביצוע איזון ראוי בין השיקולים הרלוונטיים. ההחלטות בעניינם של העותרים לא מבוססות על מניעים פסולים ואין להן אופי מפלה. על סמך ניסיון רב שנים בהן חיו העותרים ביישוב נמצא, כי הם אינם מתאימים לחיי קהילה בכלל ולקהילת מסד בפרט. לאורך פעילותם ביישוב, פעלו העותרים בחוסר שקיפות והסתירו את מניעיהם ואת היותם שלוחי חב"ד. בהתנהלותם פגעו העותרים במרקם החברתי ביישוב והחלו להיווצר חיכוכים בינם לבין תושבי היישוב ומוסדותיו ובין התושבים לבין עצמם.

29. המשיבה התייחסה לאופיו של היישוב המונה כ- 114 בתי אב ואשר רוב הציבור בו מתאפיין בניחול אורח חיים חילוני כאשר מספר תושבים מנהלים אורח חיים דתי-מסורתי, ללא כל חיכוך עם הקהילה. טרם הגעת העותרים ליישוב היו בו עירוב, בית כנסת ומקווה. בעבר היווה בית הכנסת ביישוב מוקד מאחד ומקום כינוס לתושבים רבים שהגיעו מטעמים חברתיים וללא קשר לדת. לאחר שהעותרים החלו להתגורר במסד הפך בית הכנסת לסלע מחלוקת ומוקד לחילוקי דעות ומריבות. עקב התנהלות העותר, החלו חלק מהמתפללים להדיר רגליהם מבית הכנסת אך העותר המשיך בשלו. המחלוקות והשסעים ביישוב החלו בקרב באי בית הכנסת והתפשטו למקומות אחרים כולל מתחים בין הורים לילדים והכל סביב פעילויות בהן היו מעורבים העותרים. בניגוד להצהרת העותרים, לפיה הם אינם שלוחי חב"ד ולא עוסקים בפעילות מסיונרית, הרי שבאינטרנט העותר מצהיר, כי הוא שליח חב"ד ביישוב מסד. בנוסף, בכתבה שהתפרסמה בעלון חב"ד מוכתר העותר כשליח הרבי במסד ובית העותרים תואר כביתם של השלוחים. בחוברת שיצאה לקראת כינוס השלוחים השנתי של חב"ד הוזכר העותר כשליח שהקים בית חב"ד חדש במסד. העותרים רואים עצמם כשליחי חב"ד לכל דבר ועניין והם פעלו לפי תפיסה זו במהלך מגוריהם ביישוב. המשיבה התייחסה לאירועים נוספים שלעמדתה פגעו במרקם ביישוב.

30. היישוב אינו מבדיל בין אנשים על בסיס אורח חיים, אמונה או השקפה. מדובר במרקם פלורליסטי אשר העותרים מסרבים להכיר בו. מרקם עדין זה נבנה בשנים של עמל ונקרע

לגזרים עם התגברות השפעת העותר. וועדת ההשגות מצאה, כי ההתנגדות לקבלת העותרים היא לא על רקע אורח חייהם. נקבע, כי העותר פגע במרקם שנוצר במשך שנים רבות וכי העותרים לא מתאימים לחיי קהילה. נקבע, כי בשל התנהלותם ולא בשל אורח חייהם העותרים לא מתאימים למרקם החיים החברתי-תרבותי של מסד וכי קליטתם עלולה להמשיך ולהסב נזק ליישוב. מחוות דעתו של מכון אדם מילוא עולה, כי התאמת העותרים לחיי קהילה היא בינונית בלבד.

31. באשר לטענת העותרים לגבי נטל ההוכחה לאי אפליה, הרי שאמירתה של כב' השופטת חיות בפסק הדין אליו מפנים העותרים היא אמרת אגב שלא זכתה להסכמת שופטי הרוב באופן פוזיטיבי. יתרה מזאת, הנטל הורם וועדת ההשגות שוכנעה, כי לא אפליה עמדה בבסיס החלטת וועדת הקבלה האזורית והיישוב. אין ממש בטענה לפיה אין למסד מרקם תרבותי ייחודי או שהוא כה רזה שאינו ראוי להגנה. למעט מספר אגודות בודדות אין יישובים המאוגדים כאגודה שיתופית אשר להם מרקם ייחודי המופיע בתקנון.

32. פרשנות דברי כבוד השופטת חיות כאילו התנאי בלעדיו אין לפסילת מועמד הוא מרקם המוגדר בתקנון מאיינת את [סעיף 6ג\(א\)5](#) לפקודה ומרוקנת אותו מתוכן ולא זו הייתה כוונתה. הדרישה לייחוד תקנוני רלוונטית אולי ליישובים צעירים בהם הרקמה החברתית עדיין פתוחה לשינויים. ביישובים וותיקים, דוגמת מסד, נוצר עם השנים מרקם עדין של יחסים ומוסדות שאינו מוגדר בתקנון האגודה. ניסיון העותר לשנות את אופי היישוב פגע באיזון שהיה קיים שנים רבות.

33. לעתים על וועדת ההשגות להכריע בין גרסאות. בגוף מנהלי העדים לא נחקרים ואף על פי כן אותו גוף אמור לקבל הכרעות תוך אימוץ גרסה עובדתית מסוימת. הכרעת וועדת ההשגות ניתנה כדין. ההליך בעניינם של העותרים התקיים כדין וניתנו החלטות מנומקות כנדרש.

34. העותרים אינם שולחים את ילדיהם למערכת הגיל הרך הסובלת ממחסור בילדים ביישוב ובכך מסכנים את הפעלתה.

35. אין ממש בטענות העותרים לגבי המשתתפים בוועדת ההיכרות.

דיון ומסקנות

36. האם נפל פגם בהחלטת וועדת ההשגות המצדיק את התערבותו של בית המשפט. זו המחלוקת בה דרושה הכרעה במסגרת העתירה שלפני.

37. לאחר שקילת מכלול טענות הצדדים והחומר המונח לפניי מצאתי, כי דין העתירה להידחות מהנימוקים שיפורטו.

38. אציין תחילה, כי עסקינן בעתירה אקדמית-תיאורטית ומטעם זה כשלעצמו דינה להידחות. עתירה אקדמית היא עתירה שלא מסבה עצמה על מצב עובדתי שריר וקיים ותחת זאת עוסקת בתרחיש תיאורטי. בע"א 9614/06 הלן קרפילובסקי נ' ישיבת נזר ישראל מוסדות תורה [פורסם בנבו] נקבע, כי כלל נקוט הוא, כי בית המשפט לא יזדקק לבירור סוגיה שהיא בבחינת "תורה לשמה", ומשהפך העניין הקונקרטי נשוא ההתדיינות לאקדמי, לא יידרש לו בית המשפט, למעט במקרים חריגים. בע"א 718/07 הרב דניאל ביטון נ' חברת העובדים השיתופית הכללית בארץ ישראל בע"מ [פורסם בנבו] קבע בית המשפט העליון, כי בנסיבות שנוצרו לאחר מתן החלטת בית המשפט המחוזי ועד לערעור, נוצר "מעשה עשוי" שהפך את הערעור לאקדמי ולתיאורטי לחלוטין ושולל כל נפקות מעשית מהכרעה לגופן של טענות הערעור. בנסיבות אלו הערעור נדחה.

39. במקרה שלפני, העותרים כבר אינם מתגוררים ביישוב וההסכם לרכישת הקרקע, בעקבותיו פנו כדי להתקבל ליישוב אינו על הפרק. בדיון טענו העותרים, כי יש אדם שמוכן למכור להם וניתן להציג חוזה על תנאי. חוזה כאמור לא הוצג. לכך מצטרפת טענת האגודה, אשר לא נסתרה, לפיה כיום אין ביישוב קרקע חלופית מאחר וכלל המגרשים בהרחבה שווקו ואין כיום מגרש העומד למכירה ו/או הקצאה ביישוב.

40. הנה כי כן, דין העתירה להידחות מחמת היותה עתירה אקדמית.

41. לא זו אף זו ולמעלה מהדרוש, מצאתי, כי דין העתירה להידחות אף לגופה. זאת, מהטעמים שאפרט.

42. כאמור, הצדדים חלוקים ביניהם בשאלה, האם נפל פגם בהחלטת וועדת ההשגות. המחלוקת היא בשאלה, מה הטעמים שעמדו בבסיס ההחלטה לפיה נדחתה בקשת העותרים להתקבל ליישוב והאם מדובר באפליה מטעמי דת או בטעמים לגיטימיים שהוכרו בפקודה.

43. בסעיף 6ג(ג) לפקודת האגודות השיתופיות (להלן: "הפקודה") נקבע, כי "ועדת הקבלה לא תסרב לקבל מועמד מטעמי גזע, דת, מין, לאום, מוגבלות, מעמד אישי, גיל, הורות, נטייה מינית, ארץ מוצא, השקפה או השתייכות מפלגתית-פוליטית". הנה כי כן, לא יכולה להיות מחלוקת, כי ככל שתתקבל טענת העותרים, לפיה בקשתם להתקבל ליישוב נדחתה בשל אמונתם הדתית, הרי שמדובר באפליה אסורה.

44. בסעיף 6ג(א) לפקודה מפורטת רשימה סגורה של שיקולים שרק בהתבסס עליהם רשאית וועדת הקבלה לסרב לקבל מועמד ליישוב קהילתי. הטעמים הרלוונטיים לענייננו, כפי שעולה מהחלטת וועדת הקבלה והחלטת וועדת ההשגות הם הטעמים המפורטים בסעיפים 6ג(א)(4) ו- 6ג(א)(5). קרי, המועמד אינו מתאים לחיי חברה בקהילה וחוסר

התאמה של המועמד למרקם החברתי-תרבותי של היישוב הקהילתי, שיש יסוד להניח, כי יהיה בו כדי לפגוע במרקם זה.

45. תיקון 8 לפקודה, במסגרתו התווסף [סעיף 6](#) לפקודה, חל על יישובים בגליל או בנגב המאוגדים כאגודה שיתופית שהרשם סיווג אותה כיישוב קהילתי כפרי או כאגודה שיתופית להתיישבות קהילתית, או הרחבה של קיבוץ, של מושב שיתופי, של מושב עובדים או של כפר שיתופי, המאוגדת כאגודה שיתופית שהרשם סיווג אותה כיישוב קהילתי כפרי או כאגודה שיתופית להתיישבות קהילתית המונים עד 400 בתי אב. אין חולק, כי מסד נכלל ביישובים אלו [סעיף 6](#) לפקודה חל עליהם.

46. בהצעת החוק לתיקון מס' 8 צוין, כי **יישובים כאמור מתאפיינים באורח חיים קהילתי-כפרי המבוסס על לכידות חברתית ותרבותית**. עוד צוין, כי קיום מאפיינים אלו מצדיק הפעלת מנגנון של מיון מועמדים בקבלה למגורים ביישובים אלה. התיקון ביקש לאזן בין הזכות למימוש עצמי בקהילה לבין הזכות לכבוד ושוויון.

47. הנה כי כן, המחוקק הכיר בזכותם של היישובים עליהם חל תיקון מס' 8 לבחון את בקשותיהם של המבקשים להצטרף ליישוב ולבחון את התאמתם על רקע אופי היישוב ולדחות בקשות כאמור מהטעמים המפורטים בפקודה ככל שיימצא, כי קבלת המועמד עלולה להוביל לפגיעה במרקם החברתי תרבותי באותו יישוב. עמדתו של המחוקק בעניין זה נובעת מתוך הכרה באופיים הייחודי של יישובים כאמור ובין היתר מההשפעה שיכולה להיות לכל מי שמצטרף ליישוב על היישוב ותושביו. זאת, בשים לב לכך, כי **ככל שהיישוב קטן יותר כך השפעתו של כל מצטרף ליישוב עשויה להיות משמעותית ומורגשת יותר**. במקרה שלפנינו, הישוב מסד מונה כ- 114 משפחות בלבד, כך שבירי שהסעיף חל עליו.

48. העותרים מסתמכים על דבריה של כבוד השופטת חיות ב**בג"ץ 2311/11 אורי סבח נ' הכנסת** [פורסם בנבו] וטוענים, כי מאחר והם נמנים על אחת הקבוצות שאפלייתן נאסרה במסגרת [סעיף 6\(ג\)](#) לפקודה, הרי שנוצרה חזקת אפליה והנטל על וועדת הקבלה להוכיח, כי שיקוליה לא נגועים באפליה פסולה. העותרים טוענים, כי וועדת ההשגות התעלמה מנטל ההוכחה האמור. אינני מקבלת טענה זו.

49. בעניין סבח דן בית המשפט בשאלת חוקתיות החוק לתיקון [פקודת האגודות השיתופיות](#) (מס' 8), התשע"א-2011. העתירות נדחו בדעת רוב בהתאם לפסק דינו של כב' הנשיא דאז גרוניס בהסכמת השופטים נאור, רובינשטיין, חיות ומלצר. במסגרת פסק דינה בעניין סבח ציינה כבוד השופטת חיות, כי "מן הראוי להחיל בהקשר זה מתודות שונות המוכרות בשיח השוויון (גונטובניק, בעמ' 391, ה"ש 545). כך למשל מקום שבו סירבה ועדת הקבלה לקבל מועמד המשתייך לאיזה מן הקבוצות שאפלייתן נאסרה [בסעיף 6\(ג\)](#) יהא הנטל על ועדת הקבלה להוכיח, כי הטעם לאי קבלתו הינו טעם לגיטימי ואינו נעוץ בהשתייכותו לקבוצה זו". בהמשך ציינה, כי "מתודה זו הקובעת את העברת הנטל יסודה בהכרה, כי קיים קושי אינהרנטי בהוכחת השיקולים שעמדו בבסיס

החלטות החשודות כמפלות". עמדה זו לא אומצה באופן פוזיטיבי על ידי כלל שופטי הרוב. אין מדובר בהלכה שנקבעה במסגרת פסק הדין האמור או בקביעה שהייתה דרושה לצורך הכרעה במחלוקת שעמדה לפני שופטי בג"ץ.

50. יתרה מזאת, אף אם תתקבל עמדת העותרים לעניין שאלת הנטל, מצאתי, כי במקרה שלפני הורם הנטל והוכח, כי דחיית בקשת העותרים להצטרף ליישוב לא הייתה מחמת אפליה דתית אלא משנמצא, כי הם אינם מתאימים למרקם החברתי-תרבותי של היישוב ויש יסוד להניח, כי יהיה בכך כדי לפגוע במרקם זה והם אינם מתאימים לחיי חברה בקהילה.

51. וועדת ההשגות מצאה, כי אין ממש בטענת העותרים, לפיה ההתנהלות מולם נגועה באפליה וכי הם נדחו רק בשל אורח חייהם הדתי. וועדת ההשגות מצאה, כי מרכיב מרכזי בהתנגדות לקליטת העותרים היה העובדה שנציגי היישוב חשו, כי העותרים לא מתנהלים מולם בשקיפות. לגבי טענה זו טענו העותרים, כי וועדת הקבלה לא העלתה טענה לפיה ההתנגדות נבעה מחשש שהעותרים לא מתנהלים בשקיפות והוסיפו, כי מדובר בשיקול שלא ניתן לשקול בהתאם לרשימה הסגורה המופיעה בפקודה.

52. מצאתי, כי אין בטענות אלו כדי לסייע לעותרים. בהחלטת וועדת ההשגות יש פירוט של ההתנהלות שנטען, כי הייתה בחוסר שקיפות וכפועל יוצא מכך הפגיעה את תושבי היישוב ועוררה התנגדות ותרעומת. סבורני, כי מדובר בסוגיות רלוונטיות לצורך בחינת ההתאמה למרקם החברתי-תרבותי של היישוב וקיומו של יסוד להניח, כי קבלת העותרים ליישוב תפגע במרקם זה. העובדה ששאלת ההתנהלות בשקיפות אינה חלק מהרשימה הסגורה שמפורטת בסעיף 6א) או בהחלטת וועדת הקבלה אין בה כדי ללמד, כי האמור בהחלטת וועדת ההשגות בעניין זה פסול או מהווה הוספת טענות חדשות על ידי וועדת הקבלה. השימוש במילה שקיפות אין בו כדי לשנות לכאן או לכאן. מבחינה מהותית, התייחסותה של וועדת ההשגות הייתה בנוגע להתנהלות העותרים והשלכותיה על היישוב ותושביו.

53. וועדת ההשגות ציינה, כי דתיותם של העותרים וגם עצם השיוך לחב"ד כשלעצמו לא בעייתיים כלל ולא יכולים להוות סיבה לדחיית קבלתם, בשים לב שלכל אדם זכות להחזיק באמונותיו ולהשתייך לכל ארגון שליבו חפץ. וועדת ההשגות הוסיפה וציינה, כי הקושי התעורר בכך שהעותרים נקטו פעולות אקטיביות מבלי לברר באמצעות מוסדות היישוב אם התושבים מעוניינים בכך וכשהם פועלים ללא תיאום ובלי שהציגו תמונה ברורה לגבי תכניותיהם. וועדת ההשגות התייחסה, בין היתר, לשאלת הקמתו של בית חב"ד ביישוב על ידי העותרים. היא ציינה, כי תשובותיהם של העותרים בעניין היו עמומות וכי דבריהם לא עולים בקנה אחד עם ההצהרות המפורשות שנאמרו בכתבה בעיתון חב"ד. וועדת ההשגות ציינה, כי הקושי בהתנהלות העותרים אינו עצם ההקמה של בית חב"ד אלא העובדה שבניגוד לנטען אין מדובר רק בכתובת למי שמעוניין והפעולות האקטיביות לא נעשות בתיאום עם מוסדות היישוב.

54. בין יו"ר היישוב, מר יאיר דגן, לבין העותרים התקיימה שיחה שהוקלטה על ידי העותרים. תמלול השיחה הוגש לתיק בית המשפט ועמד גם בפני ועדת ההשגות. ועדת ההשגות בחנה את התמלול ומצאה, כי בניגוד לעמדת העותרים אין בו כדי לתמוך בטענתם, לפיה הם הופלו בשל היותם דתיים וכי ההליך הוכתם בכתם של אפליה אסורה. ועדת ההשגות מצאה, כי תחת זאת עולה מהתמלול תמונה שונה. ועדת ההשגות מצאה, כי עיקר הקושי היה העובדה שבניגוד להצהרתם, כי יהיו כתובת רק למי שמעוניין, הרי שבפועל נקטו העותרים פעולות אקטיביות ללא תיאום והישוב חזר והופתע מפעולותיהם.

55. קביעותיה של ועדת ההשגות בנוגע לתמלול השיחה סבירות ומקובלות עליי. אוסיף ואומר, כי מר דגן שב וטען במהלך השיחה, כי הוא משוחח איתם כתושב במקום וכי בתור תושב כאמור יפעל ככל יכולתו כדי למנוע את הצטרפותם ליישוב. עוד, הוא ציין, כי אינו מתנגד לדת וכי עבר חינוך דתי. במהלך השיחה האמורה, דגן שב ומתייחס לאירועים שהתרחשו ביישוב בשל מעשי העותרים ולהשלכותיהם על היישוב ותושביו.

56. ועדת ההשגות התייחסה לקביעותיה של ועדת הקבלה בנוגע לפעולות שיוחסו לעותרים ועמדת התושבים כלפי פעולות אלו. בהסתמך על החומר שהונח לפניו, שללה ועדת ההשגות את טענת העותרים לפיה היוזמות העצמאיות לא היו ולא נבראו. ועדת ההשגות התייחסה לכתבה מעיתון חב"ד ממנה עולות פעילויות עצמאיות בהן נקט העותר שתואמו עם גורמים שאינם מוסדות היישוב ונחישות לפעול מבלי לברר מה רצון התושבים בכללותם ומבלי לשקול כלל מה יהיו ההשלכות של פעולות אלו.

57. ועדת ההשגות אף התייחסה למכתבים של תושבי היישוב שהיו מונחים לפניו. היא מצאה, כי העותר מציע לתושבי היישוב הצעות הקשורות לאורח חייהם מבלי שביקשו ממנו לעשות כן ואף ביקשו ממנו לחדול מכך. ועדת ההשגות קבעה, כי אדם אינו יכול להציע לזולתו הצעה לגבי אורח חייו מבלי לבקש את רשותו להציע הצעה כזו, אף אם סבור, כי הדבר יטיב מאוד עם זולתו. ועדת ההשגות ציינה, כי התרשמה, כי העותרים מאמינים באמת ובתמים, כי באו להיטיב עם התושבים כשהציעו להם את ההצעות השונות אך קבעה, כי להציע לאדם הצעה לגבי אורח החיים מבלי לבקש רשות לכך היא פגיעה בפרטיות וכי על אדם לכבד את זולתו, בחירותיו, שיקול דעתו, החלטותיו ואת העובדה, כי הוא יודע מה טוב לו.

58. ועדת ההשגות התרשמה, כי העותר לא הבין את הפגיעה בתושבים ולא נטל אחריות על פגיעה זו ואף התייחס לפגיעה הנטענת בצניניות ומשכך קשה להיות סמוכים ובטוחים שהדבר לא יחזור על עצמו. ועדת ההשגות מצאה, כי היו לעותרים לא מעט יוזמות והצעות שהפריעו לתושבים וכי העותרים לא הבינו זאת אף כאשר הדברים נאמרו להם מפורשות.

59. מצאתי, כי קביעותיה האמורות של ועדת ההשגות מבוססות על החומר שהונח לפניו, וכן, על הדברים שנאמרו במהלך הדיון והתרשמותה מהעותרים. מבלי לפרט יתר על המידה לגבי המכתבים שנכתבו על ידי חלק מתושבי היישוב בעניינם של העותרים אצין, כי **העותרים התגוררו ביישוב מספר שנים והתגבש ניסיון עבר בינם לבין יתר התושבים, אשר על בסיסו ניתן לבחון את התאמתם לחיי חברה בקהילה ולמרקם החברתי-תרבותי של היישוב הקהילתי וקיומו של יסוד להניח, כי יהיה בהם כדי לפגוע במרקם זה.** במקרה בו עסקינן, יש מקבץ משמעותי של תלונות בעניינם של העותרים אשר יש בו כדי ללמד על התנהלות העותרים והשלכת התנהלות זו על תושבי היישוב. מצבר התלונות עולה, כי התנהלות העותרים מהווה מטריד מבחינת חלק מתושבי המקום, כי מעשי העותרים משפיעים על מרקם החיים ביישוב וגורמים לפילוג ושיסוע ונראה על פניו, כי גישתם אינה גישה 'חיה ותן לחיות' ותחת זאת מדובר בניסיון לשנות את הסטטוס קוו ואת צביונו של היישוב.

60. אף אם תתקבל באופן חלקי טענת העותרים לפיה הדברים לא תוארו כהווייתם, הרי שניתן ללמוד מהחומר הכלול בתיק, כי במהלך השנים בהן התגוררו העותרים ביישוב הצטברו שלל מקרים הקשורים בעותרים אשר גרמו למתיחות, חוסר נוחות, תסיסה ופילוג ביישוב. מקובלת עליי עמדת ועדת ההשגות לפיה, בשים לב לכך שאין מדובר במחלוקות ספורדיות, נקודתיות ושטחיות אלא בחיכוכים בלתי פוסקים בין התושבים לבין עצמם ובינם לבין מוסדות היישוב ואפילו בין ילדים להוריהם, הרי שדי בכך כדי להוות תמרור אדום מפני מי שתורם לחיכוכים ולא מגלה הבנה לעילתם ושורשיהם. בנסיבות אלו, ועדת ההשגות לא קיבלה את טענת העותרים לפיה אין בחיכוכים שנוצרו בעקבות הגעתם כדי ללמד על קושי בהתנהלותם הקהילתית מאחר ובכל יישוב קיימות מחלוקות.

61. ועדת ההשגות התייחסה לטענת העותרים, לפיה אין ביישוב מרקם חברתי-תרבותי ומשכך הם אינם יכולים לפגוע בו. ועדת ההשגות קבעה, כי מרקם חברתי-תרבותי אינו עניין להגדרה מילונית מדויקת וכי הכוונה למארגי חיים, להתנהלות יישובית, מוסכמות, הבנות ואיזונים עדינים שהולכים ונבנים עם השנים. ועדת ההשגות הוסיפה, כי התרשמה, כי מרקם כזה קיים בהחלט. היא פירטה את המרקם החברתי-תרבותי שהתגבש ביישוב וציינה, כי **העותרים לא קיבלו חלקים מסוימים במרקם האמור ופעלו בנחרצות לקדם את היוזמה שלהם, זאת, מבלי שנעשה שיח לצורך קידום היוזמות.** זאת ועוד, ועדת ההשגות קבעה, כי מרקם חברתי-תרבותי כולל גם את מוסדות היישוב המכהנים והיא התרשמה, כי קיים אצל העותרים חוסר הבנה לתפקידם של מוסדות אלו, מעמדם וחלוקת התפקידים ביניהם. ועדת ההשגות מצאה, כי **קיים ביישוב מרקם חברתי תרבותי וכי יש יסוד להניח, כי קליטתם של העותרים תפגע במרקם זה, נוכח התנהלותם בשנות השכירות.**

62. קביעותיה של ועדת ההשגות לגבי התגבשותו של מרקם חברתי-תרבותי במסד מקובלות עליי. אין ממש בטענה לפיה לא קיים מרקם כאמור ולכן אין בידי העותרים לפגוע בו, כך

שאינן לדחות את בקשתם להתקבל ליישוב בהסתמך על [סעיף 6ג\(א\)\(5\)](#) לפקודה. ברי, כי במהלך שנות קיומו של היישוב התגבש מרקם כאמור ובהתאם לו התנהלו תושבי המקום. עמדתה של ועדת ההשגות לגבי החשש, כי קבלת העותרים ליישוב תביא לפגיעה במרקם האמור מבוססת על ניסיון העבר עמם. במקרה בו עסקינו, אין מדובר בחשש בעלמא ובוודאי שלא בחשש המבוסס על עצם היותם דתיים או השתייכותם לזרם דת כזה או אחר, אלא על סמך היכרות וניסיון במשך תקופה של חמש שנים.

63. אציין, כי בניגוד להוראות [סעיף 6ג\(א\)\(6\)](#) לפקודה, הרי שלא צוין [בסעיף 6ג\(א\)\(5\)](#), כי מרקם חברתי-תרבותי נדרש להיות חלק מתקנות האגודה. לעניין דיון בשאלה, האם יש חובה להגדיר בתקנון מהו "המרקם החברתי-תרבותי" של היישוב כתנאי להחלת [סעיף 6ג\(א\)\(5\)](#) לפקודה אפנה לאמור בעניין זה בעת"מ (מינהליים חי') 14720-07-21 שמואל שלום רוזנברג נ' ועדת ההישגים על פי [פקודת האגודות השיתופיות](#) רשות מקרקעי ישראל האגף לשימושים חקלאיים [פורסם בנבו].

64. ועדת ההשגות ציינה, כי בשאלון הקליטה הביעו העותרים רצון להתנדב אולם לא נקטו כל יוזמה שלא הייתה קשורה לענייני דת. עוד ציינה, כי לא התרשמה שהעותרים שאלו את עצמם עם אילו קשיים מתמודד היישוב והאם יש בעיות בהיבטים קהילתיים ואחרים שהם יוכלו לסייע בפתרון. משכך, ועדת ההשגות לא קיבלה את עמדת העותרים בדבר הנכונות הקהילתית שלהם. אציין, כי מדברים שאמרו העותרים בוועדת הקבלה האזורית עולה, כי הפעילות בה היו מעורבים היא בעיקרה כזו שקשורה בענייני דת. עולה שאלה, לגבי נכונותם ויכולתם של העותרים להשתלב ביישוב.

65. כמו כן, ועדת ההשגות התייחסה לטענת העותרים לפיה אין קושי בכך שהם שולחים את ילדיהם למוסדות חינוך מחוץ ליישוב. ועדת ההשגות אישרה, כי אין בעובדה זו כשלעצמה כדי להעיד על חוסר קהילתיות המונעת מהם לרכוש נכס במקום. ועדת ההשגות הוסיפה, כי הקושי המסתמן הוא שהילדים גם לא משתתפים במסגרות של חינוך לא פורמלי ואף שגם זה כשלעצמו לא יכול להוות חסם, הרי שהדברים מצטרפים לתמונה כוללת לרבות העובדה שהפעילות הקהילתית של העותרים מתמצת ביוזמות הקשורות לדת. ועדת ההשגות מצאה, כי ניתן בהחלט לומר, כי קיים קושי ממשי בהשתלבות העותרים ביישוב. אכן, אין בנתון זה כשלעצמו כדי ללמד על חוסר התאמה או חוסר קהילתיות. אולם, יש באמור כדי להוות נדבך נוסף המלמד, כי משפחת העותרים אינה שותפה בחיי הקהילה ביישוב, פרט לנושאי דת. כלל הנתונים האמורים מלמדים, כי המערערים לא התערו ביישוב, מלבד מעורבותם שהתמקדה בענייני דת.

66. לאור כל המפורט לעיל, ועדת ההשגות מצאה, כי חלה העילה הקבועה [בתקנה 6ג\(א\)\(5\)](#) לפקודה בדבר אי התאמה של העותרים למרקם החברתי-תרבותי של היישוב וקיומו של יסוד סביר להניח, כי יהיה בקליטת העותרים כדי לפגוע במרקם זה. כאמור לעיל, עמדתה של ועדת ההשגות בעניין זה מבוססת על מלוא החומר שהונח לפנייה והתרשמותה מהעותרים. האמור מבוסס על ניסיון בן מספר שנים בהן התגוררו העותרים ביישוב ולא

נובע מאפליה דתית אלא מהתנהלותם של העותרים והשלכותיה על היישוב ותושביו. כאמור, וועדת ההשגות הבהירה, כי עצם היות העותרים דתיים או שייכים לחב"ד אינו רלוונטי לצורך שאלת קבלתם ליישוב. לא שוכנעתי, כי עמדת וועדת ההשגות לעניין הפגיעה במרקם החברתי תרבותי היא כסות לאפליה מחמת דת נגד העותרים. וועדת ההשגות הבהירה היטב את הטעמים בגינם היא סבורה, כי חל הסעיף האמור בעניינם של העותרים והיא התבססה על התשתית שהונחה לפנייה. הסיבה בגינה נדחתה קבלת העותרים, ואושרה קביעה זו על ידי וועדת ההשגות, אינה עצם היות העותרים דתיים או שייכים לחב"ד אלא בשל פעולותיהם בשנים בהן התגוררו ביישוב והשפעת פעולות אלו על היישוב והמרקם החברתי-תרבותי אשר התגבש בו במהלך השנים מאז הקמתו.

67. משמצאה וועדת ההשגות, כי מתקיימת העילה לפי [סעיף 6ג\(א\)\(5\)](#) לפקודה היא מצאה, כי למעשה מתייטר הדיון לפי [סעיף 6ג\(א\)\(4\)](#). עם זאת, וועדת ההשגות התייחסה בקצרה לטענות העותרים לגבי דו"ח מכון האבחון.

68. הסעיף האמור קובע, כי ניתן לדחות קבלתו של מועמד אם הוא אינו מתאים לחיי חברה בקהילה. עוד נקבע בסעיף, כי "החלטת ועדת קבלה לסרב לקבל מועמד בשל שיקול זה, תהיה על סמך חוות דעת מקצועית של מי שהתמחותו באבחון התאמה כאמור".

69. וועדת ההשגות ציינה, כי הדו"ח נושא את הכותרת "הערכה תעסוקתית" אך כולו מתמקד בהתאמה קהילתית. וועדת ההשגות הוסיפה, כי ראוי היה שלא תופיע כותרת זו וכי היה מפורט ניסיונם הקהילתי של המאבחנים וכן, שהדו"ח יתייחס להתאמה קהילתית בכללותה ולא למאפייניו של יישוב ספציפי. לצד זאת, וועדת ההשגות מצאה, כי עמדת וועדת הקבלה, לפיה מתקיימת גם העילה האמורה מבוססת. היא ציינה, כי מהדו"ח עולה, כי לעותרים יכולת ליצור קשרים חברתיים בעיקר עם אנשים שדומים להם. וועדת ההשגות מצאה, כי לא ניתן לומר שיש פער עצום בין הדו"ח והערכתו את ההשתלבות הקהילתית לבין התרשמות וועדת הקבלה ולא ניתן לומר, כי הדו"ח אינו תומך במסקנתה. וועדת ההשגות הוסיפה, כי במקרה בו מתגוררים מועמדים כבר חמש שנים וההיכרות של היישוב מבוססת על פרק זמן ממושך, הרי שלדידה המשקל שיש לתת לדו"ח האבחון הוא נמוך יותר. וועדת ההשגות שבה וציינה, כי הדברים נאמרו למעלה מהצורך מאחר ולעמדתה יש לדחות את קבלת העותרים מכל השיקולים האחרים.

70. אכן, נפלו בחוות הדעת ליקויים מסוימים. עם זאת, אין בכך כדי ללמד, כי לא ניתן להסתמך עליה כלל. וכן, סבורני, כי על אף הדרישה, כי החלטה לפי [סעיף 6ג\(א\)\(4\)](#) לפקודה תהיה על סמך חוות דעת מקצועית של מי שהתמחותו באבחון התאמה כאמור אין משמעות הדבר, כי לא ניתן להסתמך גם על ניסיון קיים של היישוב עם המועמד. כך או כך, אין להתעלם מהעובדה, כי החלק הארי של החלטה של וועדת ההשגות מתייחס לעילה לפי [סעיף 6ג\(א\)\(5\)](#) לפקודה אשר לגביה אין צורך בדו"ח ממכון אבחון. משכך, אף

אם תתקבלנה כל טענות העותרים ביחס לדו"ח האמור לא יהיה בכך כדי להועיל להם ולא יהיה בכך כדי להביא למסקנה לפיה יש להתערב בהחלטת ועדת השגות.

71. בהחלטת התייחסה וועדת ההשגות לטענת העותרים בענייני פרוצדורה והכתמת הליך ההיכרות בהתייחסם להצטרפות חברים לוועדת הקליטה (היכרות). בעניין זה ציינה ועדת ההשגות, כי אין לוועדה האמורה מעמד רשמי בדין ומשכך אין משקל של ממש לטענות בעניין הפרוצדורה. עמדתה זו מקובלת עליי. וועדת ההשגות התייחסה למכתב ההתראה שנשלח מטעם העותרים בטרם התקבלה המלצת ועדת הקליטה ובנוסף מצאה, כי מפרוטוקול וועדת הקליטה עולה, כי היה דיון כן ואמיתי בשאלת הממשק של העותרים עם התושבים, לעמדות השונות ולכך שרוב המשתתפים התנגדו לקליטה. וועדת ההשגות ציינה, כי לא התרשמה, כי יאיר דגן או תושבי היישוב פעלו להכפשת שם העותרים מתוך זדון או כוונה פגומה וכי הם ביקשו להביע בפני העותרים ובפני וועדת הקליטה את תחושותיהם בעקבות האינטראקציה עם העותרים. לא מצאתי, כי נפל פגם כלשהו בקביעותיה האמורות של וועדת ההשגות.

72. לבסוף אציין, כי לא נקל יתערב בית המשפט בהחלטותיה של וועדת ההשגות. בעת שבית המשפט בוחן את החלטת וועדת ההשגות, הוא אינו נכנס בנעליה ולא מחליף את שיקול דעתה בשיקול דעתו. תחת זאת, בית המשפט בוחן האם ההחלטה נמצאת במתחם הסבירות, האם נפלו פגמים בהליך קבלתה והאם ההחלטה נגועה באינטרסים זרים. לוועדת ההשגות עומדת חזקת תקינות המעשה המנהלי. הביקורת השיפוטית על החלטות בדבר קבלה או אי קבלת חברים ליישוב היא מצומצמת (ראה לעניין זה [ע"א 8398/00](#) יונה כץ נ' קיבוץ עין צורים, פ"ד נו(6) 602 ו- [ע"א 10419/03](#) תומר דור נ' רמת הדר - כפר שיתופי להתיישבות חקלאית בע"מ [פורסם בנבו]).

התוצאה

73. הנה כי כן, ביישובים קטנים הגיע המחוקק למסקנה, כי קיימת חשיבות רבה ללכידות החברתית. המחוקק נתן דעתו לעניין זה במסגרת תיקון מס' 8 לפקודה, ובנסיבות אלו גם הוכרה האפשרות של יישובים כאמור להפעיל וועדת קבלה ולדחות בקשת הצטרפות במקרים המפורטים בפקודה, וביניהם כאשר יש חוסר התאמה למרקם החברתי-תרבותי וחשש לפגיעה במרקם זה. אפשרות זו העומדת ליישובים הרלוונטיים נועדה לאפשר להם להגן על אותו מרקם חברתי-תרבותי שהוא מהותי ליישוב.

74. מצאתי, כי במקרה שלפני לא נפל פגם בהחלטת וועדת ההשגות בעניינם של העותרים. וועדת ההשגות פעלה בזהירות הדרושה בעת בחינת טענות הצדדים והחומר שהונח לפניה. החלטתה מבוססת על החומרים שהונחו לפניה על ידי הצדדים והתרשמותה מהעותרים. על סמך כל האמור מצאה וועדת ההשגות, כי העותרים אינם מתאימים למרקם החברתי-תרבותי ביישוב מסד ויש יסוד להניח, כי קבלתם תפגע במרקם האמור, לאור חוסר

ההתאמה. החלטתה של ועדת ההשגות מנומקת ומבוססת היטב ואין הצדקה להתערב בה. כאמור, לא אמונתם הדתית או השתייכותם של העותרים לחב"ד עמדו בבסיס ההחלטה לדחות את קבלתם ליישוב אלא חוסר התאמתם למרקם החברתי-תרבותי של היישוב והחשש, כי קבלתם תביא לפגיעה במרקם האמור זאת, בהתבסס על ניסיון העבר עם העותרים שנפרס על פני מספר שנים בהן התגוררו ביישוב בטרם התקבלה ההחלטה בעניינם.

75. בנסיבות אלו, העתירה נדחית. אני מחייבת את העותרים בהוצאות וועדת ההשגות, המועצה האזורית גליל תחתון וועד ההנהלה היישוב מסד בסך 10,000 ₪ עבור כל אחת מהמשיבות. הסכום ישולם בתוך 30 ימים ממועד המצאת פסק הדין, שאם לא כן יישא הסכום הפרשי הצמדה וריבית מהיום ועד מועד התשלום בפועל.

המזכירות תמציא לצדדים.

ניתן היום, י"ז תמוז תשפ"ג, 06 יולי 2023, בהעדר הצדדים.

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)

עירית הוד 54678313-/-

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה